

РЕШЕНИЕ

№ 985

гр. София, 22.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Силияна Григорова

при участието на секретаря Мария Т. Методиева
като разгледа докладваното от Силияна Григорова Гражданско дело № 20231100110480 по описа за 2023 година

Ищецът О. П. У. твърди в подадената от него искова молба, че с постановление от 01.11.2020 г. бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2 вр. ал. 2 и по чл. 159г, пр. 3 вр. чл. 159а, ал. 2, т. 1 и т. 6 вр. ал. 1, пр. 1 от НК по ДП № 20002/2020 г. на СБОП – София-град.

Досъдебното производство било образувано на 25.03.2020 г. Въз основа на събраните доказателства – разпити, разпознавания и веществени доказателства, събрани по реда на СРС се създавали само съмнения, че У. е запознат с престъпната дейност, осъществявана в столичен клуб. Съмненията се основавали и на обстоятелството, че той е собственик на помещението, отдадено под наем и функциониращо бар.

С постановление от 15.03.2021 г. наказателното производство по отношение на О. У. било прекратено поради липса на данни за извършено от ищеца престъпление, а внесената парична гаранция от 50 000 лева – отменена.

Заявява, че в продължение на почти година – от 25.03.2021 г. до 15.03.2021 срещу О. У. било поддържано обвинение и е наложена мярка за неотклонение, включително задържане под стража за действия, които не бил извършил.

Привличането като обвиняем, внасяне на обвинителен акт, подаване на

протести срещу съдебни определения за прекратяване на производството и поддържането им пред въззивната инстанция причинило на О. У. емоционални страдания – безпокойство, срам, унижение, притеснение и страх от осъждане, както и обостряне на хроничните му заболявания. Ищецът се самоизолирал и в ежедневието му настъпила негативна промяна. Изпитвал срам пред майка си, съпругата си и двете си деца и пред приятелите си.

У. живеел в малък квартал, в който се ползвал с добро име и репутация, създал прекрасно семейство и се грижел за него като всеотдаен съпруг и баща. Със съпругата си управлявали престижни заведения и във връзка с работата си създал контакти и изградил авторитет и обществена известност. Ползвал се с репутация на съвестен и честен човек, който спазвал закона и етичните правила.

Безпокойството и стресът, причинени на семейството му го карали да се чувства крайно оскърбен, унижен и беззащитен. Тези страдания ищецът изпитвал през дългия период, през който бил обвиняем.

Въз основа на изложеното, моли съдът да осъди ПРБ да му заплати обезщетение за неимуществени вреди в размер на 30 000 лева.

В срока по чл. 131 от ГПК ответникът Прокуратурата на РБ е подал отговор на исковата молба, в който оспорва основанията за ангажиране на отговорността му. Претендираният размер на обезщетението счита за завишен и несъответен на икономическия стандарт в страната и на съдебната практика по аналогични случаи.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

Не се спори между страните и от приложеното по делото ДП № 20002/2020 г. по описа на СБОП – София-град се установява, че с постановление на прокурор при СП от 25.03.2020 г. е образувано досъдебно производство за престъпление по чл. 321, ал. 3 вр. ал. 2 от НК – за това, че от неустановена дата през 2018 г. до момента в гр. София участвали в организирана престъпна група – структурирано трайно сдружение от повече от три лица с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по чл. 159а, ал. 2, т. 6 вр. ал. 1, пр. 1, пр. 2 и пр. 4 от НК, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години, като групата е създадена с користна цел (получаване на доходи от престъпна дейност).

В хода на проведените оперативно-издирвателни и оперативно-технически мероприятия и след анализ на събраната информация инспектор при ТС БОП – София град е изготвил докладна записка на 01.10.2020 г., в

която е посочил установени участници в организирана престъпна група, сред които и О. П. У.. Предложил е докладната записка да бъде предоставена на разследващ полицай за преценка необходимостта от внасяне на искане до СП за разрешаване извършването на обиск, претърсване и изземване на лица и предмети.

На 12.10.2020 г. в СпНС е внесено искане от прокурор при СРП за даване на разрешение за личен обиск на О. П. У. с цел приобщаване на предмети, което имат значение за делото като веществени доказателства.

С определение от 13.10.2020 г. по НЧД № 2913/20 г. по описа на СпНС исканото разрешение е дадено.

По НЧД № 2919/2020 г. е постановено определение на 13.10.2020 г., с което съдия при СпНС е разрешил извършване на претърсване и изземване на помещение, обитавано от О. П. У. в гр. София, кв. „Бояна“, ул. ****.

На 01.11.2020 г. за времето от 03.30 часа до 03.45 часа е извършен обиск на У., при който от лицето не са иззети вещи и предмети от значение за делото. Претърсването на обитавания от ищеца имот е продължило до 05.00 часа, като са иззети договор за наем от 28.12.2017 г. на „Кафе аперитив ВИП Клуб“ с адрес гр. София, ул. ****, един мобилен телефон, ведно със SIM карта.

Със заповед по чл. 72 от ЗМВР от 01.11.2020 г., в 03.00 часа О. П. У. е задържан за срок от 24 часа.

Въз основа на резултати от оперативно-издирвателни мероприятия и на събрани доказателства, на 01.11.2020 г. в 16.50 часа прокурор при СП е привлякъл О. П. У. като обвиняем за това, че: 1) за времето от неустановена дата през месец януари 2018 г. до 01.11.2020 г. в гр. София е участвал в организирана престъпна група – структурирано трайно сдружение на повече от три лица – девет лица, с цел да вършат съгласувано в страната и чужбина престъпления по чл. 159а – чл. 159г от НК, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години, като групата е създадена с користна цел (постигане на печалба чрез предлаганите от жертвите на трафик сексуални услуги) – престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2 вр. ал. 2 от НК; 2) на неустановена дата през месец август 2020 г. в гр. София, в изпълнение на решение на описаната организирана престъпна група, набрал отделно лице – Натали Владимирова Янкова, с цел да бъде използвано за развратни действия – предлагане на платени сексуални услуги, независимо от съгласието ѝ, и чрез даване на облаги – част от платената от клиентите сума за сексуални услуги, като деянието е извършено спрямо лице, ненавършило 18 години – престъпление по чл. 159г, пр. 3 вр. чл. 159а, ал. 2, т. 1 и т. 6 вр. ал.

1, пр. 1 от НК.

Последвал е разпит на У. в присъствието на адвокат А. В., при който обвиняемият не е дал обяснения.

С отделно постановление от същата дата по отношение на О. П. У. е взета мярка за процесуална принуда „задържане под стража“ за срок от 72 часа, с оглед явяването му пред СпНС, считано от момента на фактическото му задържане със заповед по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР на 01.11.2020 г., 03.00 часа. Постановено е конвоирането му на 03.11.2020 г. в 09.00 часа от ареста до сградата на СпНС на ул. **** в гр. София.

На 03.11.2020 г. в съдебното заседание по НЧД № 3255/2020 г. по описа на СпНС е разгледано искането на прокурор при СП за вземане на мярка за неотклонение на О. У.. Съдът е счел, че не са налице достатъчно данни за съпричастност на У. към престъпленията, за които му е повдигнато обвинение и затова е постановил отказ на обвиняемия да бъде взета каквато и да било мярка за неотклонение.

По подаден от прокурор при СП протест е образувано ВНЧД № 535/2020 г. по описа на АСпНС. В съдебното заседание на 10.11.2020 г. прокурор при АСП е поддържал протеста, а съдът е отменил отказа на СпНС и по отношение на О. У. взел мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер на 50 000 лева. В седмодневния срок - на 17.11.2020 г., гаранцията е внесена.

С постановление на прокурор при СП от 15.03.2021 г. наказателното производство по отношение на О. П. У. е прекратено, поради липса на доказателства да е участвал в организирана престъпна група с цел извършване на престъпления по чл. 159а – чл. 159г от НК и за набиране на непълнолетно лице с цел използването му за развратни действия, и независимо от индикациите, че У. е запознат с дейността на групата и се е възползвал като „клиент“ от нея. Отменена е взетата мярка за неотклонение „гаранция в пари“ в размер на 50 000 лева.

На 07.04.2021 г. прокурор при СП е разрешил връщането на иззетия от О. У. мобилен телефон със SIM карта.

По делото е прието свидетелство за съдимост, от което се установява, че с влязла в сила на 04.01.1980 г. присъда О. П. У. е признат за виновен за

престъпление срещу паричната и кредитна система, а с влязла в сила на 23.02.1984 г. – за виновен в извършване на престъпление по чл. 343, ал. 1, б. „а“ от НК. За първото престъпление У. е реабилитиран, а по второто – амнистиран.

С решение на ТЕЛК от 12.12.2016 г. на О. У. е определена трайна неработоспособност от 74% за срок от три години за заболяване – есенциална хипертония.

Във връзка с твърденията в исковата молба за търпени неимуществени вреди от повдигане и поддържане на обвинение са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетеля А. В.. Свидетелят разказва, че познава О. от повече от двадесет години, като с него са семейни приятели. Знае, че У. имал хотел на морето.

През ноември 2020 година В. разбрал, че служители на ГДБОП бяха отишли в къщата му в кв. „Бояна“ на ул. „Панорамен път“. Съпругата на У. му се обадила през нощта за помощ и съвет, тъй като бил приятел на ищеца и негов адвокат. Когато отишъл незабавно в кв. „Бояна“, В. видял, че в дома на ищеца има много полицаи и служители на ГДБОП. О. бил задържан, с белезници и изглеждал силно притеснен. Жена му му дала успокоителни медикаменти. Същата вечер задържали О. за 24 часа, а след това ПРБ повдигнала обвинение и го задържала до произнасяне на съда по мярката за неотклонение.

В. контактувал с ищеца през цялото време. О. преживява много тежко обвиненията. Ищецът бил общителен и имал широк кръг от контакти с известни личности и политици. Посещавал театри и заведения, обичал забавленията и разходките. Ползвал се с добро име в обществото. След задържането много хора се отдръпнали от него, а тези, които знаели за близките отношения на В. и У., питали свидетеля за случилото се. О. се самоизолирал, чувствал неудобство от близките и приятелите си. Помолил В. да обясни на близкия му роднински кръг, сред които 20-годишния му син и 14-годишна дъщеря, какво се е случило и че е невинен.

Въпреки че обвиненията били свалени от ищеца, много хора не знаели за това и все още странели от него. О. се затворил, променил се емоционално и изгубил вяра в държавността и полицията. Опитвал се да изчисти името си и да продължи живота си, но не успявал. Синът на О. постоянно задавал

въпроси за причината да задържат баща му. Свидетелят изпитал затруднения да убеди децата на ищеца, че баща им не е виновен.

О. се занимавал с бизнес – имал рекламна агенция, печатница, притежавал две заведения, които отдавал под наем.

Свидетелят знае, че О. има решение на ТЕЛК и че посещава лекари. Не знае за конкретно заболяване, което ищецът е получил от процесното наказателно производство, но тези, от които страдал, се обострили. Свидетелят знае и за други наказателни производства, като обвиненията също били недоказани, а делата – прекратени.

Други доказателства от значение за спора не бяха ангажирани.

При така установените обстоятелства съдът направи следните правни изводи:

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 2 от ЗОДОВ.

Отговорността на държавата по ЗОДОВ е специална деликтна отговорност в сравнение с общата деликтна отговорност по чл. 45 и сл. от ЗЗД, произтича от общото задължение на нейните органи да зачитат правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица и има обективен характер. Тя възниква при наличие на изрично предвидените в ЗОДОВ предпоставки (за разлика от деликтната отговорност по чл. 45 от ЗЗД, породена от нарушеното задължение да не се вреди другиму) и не е обусловена от наличието на вина на длъжностното лице, причинило вредата (чл. 4 от ЗОДОВ).

В случая отговорността на държавата е ангажирана за причинени на ищеца неимуществени вреди от действия на органите на Прокуратурата – образуване на наказателно производство срещу О. П. У., което е било прекратено.

В доказателствена тежест на ищеца е установяване на предпоставките за възникване на отговорността на Прокуратурата на РБ.

Прекратяването на наказателното производство е основание за търсене на обезщетение за вреди от незаконните обвинения.

Лицето, срещу което е образувано наказателно производство, търпи вреди от проведеното срещу него наказателно преследване и в случаите, когато досъдебното производство е образувано срещу неизвестен извършител

при достатъчно данни за извършено конкретно престъпление, което единствено ищецът би могъл да извърши. В този случай той търпи вреди от момента, в който е узнал за образуваното наказателно производство за конкретното престъпно деяние. В този смисъл е решение № 50009/08.02.2023 г. по гр.д. № 932/2022 г. на ВКС, III г.о. и цитираната в него съдебна практика.

В случая ДП № 20002/2020 г. е образувано за престъпление по чл. 321, ал. 3 вр. ал. 2 от НК – участие в организирана престъпна група срещу неизвестни лица. Към 25.03.2020 г. не съществува известност, нито предположение, че У. е сред лицата, които са съпричастни към престъпната дейност. До 01.11.2020 г. спрямо ищеца не са предприемани никакви процесуални действия, от които да узнае за наказателното производство – не е разпитван като свидетел, нито е викан за обяснения. На 01.11.2020 г., когато са извършени личен обиск, претърсване и изземване на 01.11.2020 г. и О. У. е задържан със заповед по чл. 72 от ЗМВР, той е узнал за образуваното срещу него досъдебно производство, прекратено в частта по повдигнатите срещу ищеца престъпления с постановление от 15.03.2021 г.

При така установените по делото факти, съдът приема за доказано деянието, от което ищецът твърди да са му причинени вреди – образуване на наказателно производство за извършени от него престъпления, което е прекратено.

Ищецът следва да докаже и че е претърпял описаните в исковата молба вреди и наличието на причинна връзка между тях и незаконното повдигане на обвинения.

Съгласно § 1 от ДР на ЗОДОВ вр. чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Приложимите критерии са свързани с тежестта на обвинението, продължителността на наказателното преследване (досъдебната фаза и поддържането на обвинение в съдебната), личността на увредения, настъпилите промени в обществения статус и репутацията на лицето, негативното отражение в резултат на воденото наказателно производство върху душевното състояние на обвинения, извън неизбежно следващите се по човешка презумция вреди, свързани със страх от неоснователно осъждане, засегната чест и достойнство, неизбежни ограничения в личния, обществен и професионален живот.

Преди прилагане на горепосочените критерии, следва да се отбележи, че част от заявените в исковата молба факти не се подкрепиха от доказателствата по делото: У. не е бил задържан под стража, не е внасян обвинителен акт, нито са подавани протести от ПРБ срещу прекратителни определения.

На О. У. е било повдигнато обвинение за извършване на две престъпления, като за участие в организирана престъпна група се предвижда наказание лишаване от свобода от три до десет години, а за изпълнение на решение на организирана престъпна група за набиране на непълнолетни лица с цел използването им за развратни действия – лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца.

Наказателната репресия спрямо У. е продължила четири месеца и половина. До 15.03.2021 г. ищецът е бил задържан за по-малко от 72 часа, не е търпял мерки за процесуална принуда, ограничаващи правото му на придвижване, не е бил разпитван или подлаган на други процесуално-следствени действия. У. е бил подложен на личен обиск, накръняващ телесната му неприкосновеност. При претърсването в дома му на 01.11.2020 г. са отнети негови лични вещи. От повдигане на обвиненията на 01.11.2020 г. до прекратяване на наказателното производство през март 2021 г. ищецът е изпитвал страх от неоснователно осъждане в умишлено извършени престъпления, които са тежки по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК.

Естествена реакция е и ограничаването на социалните контакти поради чувството на срам, обида и унижение. Негативно повлияни са личният живот на ищеца и неговото здравословно състояние. От показанията на свидетеля В. се установява, че той е бил приятел и защитник на У. по досъдебното производство. Разказаното от свидетеля предава преживяното от ищеца от момента на задържането му и тревогите за роднините и за неудобството да им обясни, че случилото се е недоразумение.

Характерът на негативните последици за обществено-социалния живот на У. се установяват от показанията на свидетеля В.. Тук съдът съобразява и изложеното от свидетеля, че преди 2020 г. е имало и други наказателни производства, обвиненията по които също били недоказани, а делата – прекратени. Това обстоятелство обосновава намален интензитет на вредите за

репутацията, доброто име на ищеца и положението му сред близкия кръг от приятели. Не се установи, че именно процесното, а не предходните обвинения, са ограничили контактите на У. и са променили емоционалното му състояние до степен да се затвори в себе си и да избягва срещи, разходки и развлечения. Изложеното се отнася и за здравословното му състояние. Решението на ТЕЛК е с изтекъл срок на валидност, като тригодишният срок на трайно намалена работоспособност е до 12.12.2019 г. Хроничният характер на заболяванията предполага прием на медикаменти. Естествен е стресът от внезапните действия по задържане, обиск и претърсване и свързаните с него здравословни оплаквания, които У. е имал и преди 01.11.2020 г. При това задържането е продължило по-малко от три дни (на 03.11.2020 г. У. е освободен без взета мярка за неотклонение), не е разгласено в медийното пространство и по делото остана неизяснен начинът, по който лица, различни от роднините на У., са узнали за повдигнатите му обвинения.

Не може да се отрече и да не се съобрази при определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди тежестта на акцията по обиск, претърсване и изземване, последвани от задържане на ищеца. Случилото се е през нощта на 01.11.2020 г. и това е внесло неочакван смут в ритъма на живот на цялото семейство на О. У.. От своя страна, изборът на тази част от денонощието за следствените действия е предотвратила разгласяването им сред живущите в близост до дома на ищеца.

Като база за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди следва да служи и икономическият растеж, стандартът на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, както и обстоятелството, че осъждането на ПРБ да обезщети незаконно обвинения само по себе си също има ефект на репарация. Размерът на обезщетението не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия. От значение е и създаденият от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи.

Въз основа на съвкупна преценка на събраните по делото доказателства съдът намира, че справедлив размер на обезщетението е сумата от 1 500 лева.

Съгласно чл. 10, ал. 3, изр. 1 от ЗОДОВ ответникът дължи на ищеца разноските за производството и възстановяване на заплатената държавна такса.

На ищеца е оказана безплатна правна помощ от адв. М. Н. - Т.. Минималният размер на адвокатското възнаграждение по чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/2004 г. – 3 050 лева. Съразмерно на уважената част от иска, на процесуалния представител на О. У. се дължи хонорар в размер на 152.50 лева ($1500/30000 \cdot 3050$).

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 2 от ЗОДОВ, Прокуратурата на Република България, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на О. П. У., ЕГН *****, с адрес гр. София, ул. **** сумата от 1 500 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от обвинения в престъпления по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2 вр. ал. 2 от НК и чл. 159г, пр. 3 вр. чл. 159а, ал. 2, т. 1 и т. 6 вр. ал. 1, пр. 1 от НК, наказателното производство по което е прекратено, като отхвърля иска за горницата до 30 000 лева; на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ - сумата от 10 лева държавна такса.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАДв., Прокуратурата на Република България, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на адвокат М. Б. Н. - Т., ЕГН *****, с адрес гр. София, ул. **** сумата от 152.50 лева адвокатско възнаграждение за производството.

Решението може да се обжалва пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____